

معنى التوحيد والشرك

Al Khutbah 12 **So Bandingan ko Tawhid ago so Kapanakoto**

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَعْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّمَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِ اللهُ وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ، وَأَشْهَدُ أَنْ لاَّ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنْ لاَّ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى مُحَمَّدٍ مَنَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى مُحَمَّدٍ مَنَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى مَحَمَّدٍ وَمَنِ اللهُ عَلَيْهِ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ. وَبَعْدُ:

فَيَاعِبَادَ اللهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ: قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ ، اللهُ الصَّمَدُ ، لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ.

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastaīnuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa salallama wa alā ālihi wa sahbihi wa manihtadā bihad'yihi ilā yawmidd dīn wa ba'du:

Fayā ibādallāhi, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'ālā fil Qur'ānil Karīm:

Qul Huwallāhu ahad, Allahus Samad, lam yalid wa lam yūladd, wa lam yakun lahu kufuwan ahad (Al Ikhlas)

Manga oripn o Allāh, so oriyan o podipodi ago so bantog ko Allāh [s.w.t], ago so kinipamangnin tano sa kapakaslang ko Nabi tano a Mohammad [s.a.w], na pzabandingn tano imanto ankai a bandingan ko ptharoon a Tawhid a gianan so kapakaisaisaa ko Allāh [s.w.t], ago so soranga iyan a so kapakadaa ko kaadn o Allāh [s.w.t] (ilhad) ago so kisakoton on ko salakaw a katuhanan a gioto so pmbthowan sa Shirk.

Manga oripn o Allāh, giankaya a bandingan a tawhid, na tanto a mablang so rankom iyan ago so blangan iyan, ka so miaosay tano a nm rokon o paratiaya (iman) ago so lima rokon o Islam, na palaya dn anan tardas ago onayan ankai a ptharoon a tawhid.

So langowan a panolon o manga sogo o Allāh [s.w.t] ago so sabap a kiasogoa kiran na pantag dn sa kapakamoayan ankaya a tawhid, sa maponas so kapanakoto a giinggolalan ko kapzimbaa ko salakaw ko Allāh [s.w.t]. Pitharo o Allāh [s.w.t] a:

Sabnar a somiogo kami ko oman i pagtaw sa sogo (sa ptharoon iyan kiran a) simbaa niyo so Allāh, ago pakawatani niyo so (kasimba sa) tāgūt.

Liyo pn ko kiasogo o Allāh [s.w.t] sa manga sogo ko kiphangndaon iran ko tawhid sii ko manga ummat iran, na so Allāh [s.w.t] na inimbitiarai niyan so langowan a manosiya a khaadn ko doniya, sii pn ko masa a katatago iran ko doniya a kolpong a da siran pn mipansir, sa piakikilala niyan kiran ago piakizaksian iyan kiran a mataan a skaniyan i Kadnan iran a patot a zimbaan iran, na tomiarima siran ago mizaksi siran sa mataan a skaniyan i Kadnan iran. Pitharo o Allāh [s.w.t] a:

Go gowani a kowaan o Kadnan ka phoon ko mbawataan o Adam ko manga bkokhong iran so manga moriataw iran sa piakizaksian iyan kiran ko manga ginawa iran (sa pitharo o Allāh a) Ba di sakn i Kadnan iyo? Na pitharo iran a: Ngkaino di, pizaksian ami a ska i Kadnan ami, (mianggolawla oto) ka oba niyo tharoa ko alongan a Qiyamah a mataan a skami sii sankanan (a kiazaksi) na kalilipatan ami sabap sa da rkami makanggolalan, odi na oba niyo tharoa a: Mianakoto man so manga apo ami sa miaona, na skami na manga moriataw iran sa oriyan (na siowa ami siran) na ba kami nka ziksaa sabap ko pinggalabk o manga pananakoto, go datar oto a pzakntaln ami so manga tanda ka oba siran makambalingan (ko Kadnan iran) (Al A'raf 172-174).

Manga oripn o Allāh, sii sankanan a ayat, na tanto a marayag a kiaosaya niyan, sa mataan a so Allāh [s.w.t] na aya bantak a kiaadna niyan ko manosiya, na so kabaloy niyan a kaadn a barasimba on a pakaiisaisaan iyan (muwahhid) gianan so kiatharoa on o Allāh [s.w.t] ko antap iyan ko kiaadna niyan ko manosiya ago so Jinn a pantag sa an iran masimba, na so kasimbaa ko Allāh [s.w.t] na gioto dn so Tawhid, kapakaisaisaa on. Pitharo o Allāh [s.w.t] a:

Go da ko adna so Jinn ago so manosiya a rowar sa an ako iran masimba.

Miaaloy ko Hadith o Rasūlullāh [s.a.w] a:

Daa pd sa inimbawata inonta a giimbawata sii ko waraan a kamumuslimi (fitrah) na so mbalaa loks iyan (na siran i khasabapan) sa kakhabaloy niyan a yahudi, odi na nasrani, odi na majusi.

Manga oripn o Allāh, giankoto a miaaloy a fitrah, na gioto so kapasadan o Allāh [s.w.t] ago so manosiya ko da niyan pn kipansir a pizaksian iyan a so Allāh [s.w.t] i Kadnan iyan a tuhan iyan a zimbaan iyan, ago phangongonotanan iyan ko kaadn iyan ko doniya. Ogaid na sabap ko rarad o makaliliot on a so mbalaa loks iyan, ago so rarad o adat a katatagoan on, ago so dadag o shaytan, na pkhada skaniyan ko kamumuslimi ron sa pphakatogalin ko paratiaya a dadag.

Sii sankanan a hadith, na inikokom o Islam a langowan a taw a inimbawata ko doniya na skaniyan na muslim, ko da on pn kabaligi, na anda i kabaligi ron, na go niyan sankaa so Islam, na miakokom skaniyan a kafir, sa miapokas ko goliling o Islam, o matay skaniyan ko da on pn kabaligi na miatay skaniyan ko waraan iyan a pakaasal a skaniyan na Muslim, o pman o matay ko kabaligi ron a da pmuslim, na miatay a kafir ago miapakada iyan so waraan iyan a pakaasal, o pman o matay a skaniyan na Muslim ko oriyan o kiabaligi ron, na miatay skaniyan sa makokowa niyan so dowa a

waraan (fitrah) a kamumuslimi, a so kiatarima iyan sa aya Kadnan iyan na so Allāh [s.w.t], ko da on pn kipansirn, ago so kiamuslim iyan ko oriyan o kiabaligi ron.

Manga oripn o Allāh, Pitharo o Allāh [s.w.t] a:

Go da kami maadn a phaniksa sa taman sa di kami makasogo sa sogo.

So kapakaisaisaa ko Allāh [s.w.t], na paliogat a masabot sa maliwanag o Muslim, sa katii siran:

- 1. So kapakaisaisaa ko Allāh [s.w.t], ko kababaloy niyan a Kadnan a mimbiat ago miangadn ko langowan taman ago skaniyan i somisiyap ago phrizki ago giinggiragiray ko langowan a inadn iyan, so mapayag on ago so masoln on. Sa pharatiayaan o Muslim, a da dn a kaadn a salakaw ko Allāh [s.w.t] o ba adn a gaga niyan ago kapaar iyan antaa ka kabnar iyan ko kapnggiragiraya sankai a kibabatog.
- 2. So kapakaisaisaa ko Allāh [s.w.t] ko kababaloy niyan a tuhan a zimbaan a pagonotan so inisogo iyan ago phananggilaan so inisapar iyan, gianan so kapakaisaisaa ko Allāh [s.w.t] ko kasimbaa on. Gianan so miazabanding ko paganay a rokon o Islam a so kisabotn ko kalimah a Shahadah.
- 3. So kapakaisaisaa ko Allāh [s.w.t], ko langowan a ingaran iyan ago so manga sifat iyan, sa so manga ingaran iyan ago so manga sifat iyan na rk iyan a tolabos, a da dn a ba on makaphaginsop a kaadn a salakaw, sabap sa so Allāh [s.w.t] na isaisa a da marimbang ago da madatar ago da malagid, sabap roo na da a ba on phakasapari sankanan a manga ingaran iyan ago manga sifat iyan. So kaaadn iyan na sarta iyan so manga ingaran iyan ago so manga sifat iyan sa di ron mabblag, ka kagiya makamomoayan skaniyan ko da pn so langowan taman, na so kaadn iyan na inadn iyan ko oriyan o masa, na langowan a sifat iyan na moonot on a inadn ko oriyan o masa, sabap roo na di khidayag ko sifat o Allāh [s.w.t]. Sifat o Allāh [s.w.t] a skanivan na Makalimoon a Masalinggagawn, adn mambo a manosiya a makalimoon a masalinggagawn, ino ba siran mlagid ago so Allāh [s.w.t] sii sankoto a sipat? Aya smbag na di, ka so Allāh [s.w.t] na sipat iyan so kababaloy niyan a Makalimoon ko da pn a inipangalimo iyan, sa kna o ba so kiapangalimo iyan na miakambowat so sipat iyan a makalimoon. So pman so manosiya na di khabthowan sa makalimoon odi niyan manggalbk so kapangalimo, sa amay ka malalayon so giiniyan kapangalimo na tharoon o manga taw a skaniyan na makalimoon, sa so sipat iyan na miasokat iyan ko oriyan o galbk, na so sipat o Allāh [s.w.t] na kna o ba niyan sokat ko orian o kiapangalimo iyan, ka makalimoon dn ko onaan o masa ago so galbk ago so kaadn.
- 4. So kapakaisaisaa ko Allāh [s.w.t] ko kapkhababayai ron, ago so kaphangangarapani ron, ago so kaphamangnii ron, ago phakaisaisaan skaniyan ko kipkhalkn on, ago so kaphagapas on ago so kapanarig on. Skaniyan bo i khababayaan o manosiya a pzoasoatn iyan, sa so langowan a pkhabayaan iyan a manga nganin na so babaya iyan on na rarad o kapkhababayai niyan ko Allāh [s.w.t], sabap sa langowan taman na rk o Allāh [s.w.t], na so kakhababaya inka ko kaadn o Allāh [s.w.t], na patot a maona so kababaya inka ko Allāh [s.w.t], ka rk iyan so nganin a pkhababayaan ka. Skaniyan bo i phamangniyan ago pagarapn, skaniyan bo i ikhalk ko langowan a ikhalk, ka daa phakabinasa ago daa phakaompiya a rowar rkaniyan, daa bagr ko doniya a ba niyan kaombawi so bagr o Allāh [s.w.t].

Manga oripn o Allāh, gianan i katitinsan ko bandingan ko Tawhid, sa so taw a ipamamayandg iyan so tawhid na pthawagn a *Muwahhid*, a makatotoro sa pphakaisaisaan iyan so Allāh [s.w.t], a ibabala anan ko ptharoon o *Mushrik* a aya maana o mushrik na so taw a pphakapdn

iyan so salakaw a katuhanan ko Allāh [s.w.t] ko kababaloy niyan a tuhan sa pzimbaan iyan so Allāh [s.w.t] na isasaog iyan on so kapzimbaa niyan ko manga pd a katuhanan. So pman so *Mulhid* na skaniyan so taw a piakada iyan sa tarotop so katutuhani ko Allāh [s.w.t] ago da dn a paparatiaan iyan a tuhan.

Manga oripn o Allāh, so kapanakoto na sakit a pkhasogat iyan so waraan o manosiya ago so poso iyan. Aya pakaasal ko lawas na so kapipiya ago so kalilintad, ogaid na pkhasogat a sakit, igira so manosiya na biokaan iyan sa porot so ginawa niyan sa da niyan khotai sa manga lindingan a mabagr.

So Kapanakoto na adn a manga sosonan iyan a alowin tano siran:

- 1. So kapanakoto sa pantag sa kapakarani ago kadazg ko Allāh [s.w.t], Pitharo o Allāh [s.w.t] a: So siran oto a kominowa siran sa salakaw rkaniyan a (Allah) sa manga salinggogopa (na giiran tharoon a) daa ipzimba mi kiran a (manga katuhanan a salakaw ko Allah) a rowar sa an kami ran mipakarani ko Allah sa kadazg (Az Zumar 3). Sii sankanan a ayat, na miasabot on a so mushrik a manga arab na aya kapzimba iran sa manga katuhanan a salakaw na an iran mabaloy a lalan ko kapakarani ko Allāh [s.w.t].
- 2. So Kapanakoto sa pantag sa kapamangni sa shafaat ko salakaw ko Allāh [s.w.t]. Pitharo o Allāh [s.w.t] a: Go pzimba siran sa salakaw ko Allāh [s.w.t] a daa khibinasa niyan kiran ago di kiran phakanggay a gona, sa giiran tharoon (so manga pananakoto) a giyai i phakasapaat rkami sii ko Allah. (Yunus 18)
- 3. So Kapanakoto sa nggolalan sa kapangongonotan. Aya pakaasal o simba na skaniyan so kapangongonotan, sa so kasimba anka ko Allāh [s.w.t] na so kaonot inka on ko kinggolalann ko inisogo iyan ago so kitaplkn ko inisapar iyan. Na so kaonot inka ko sogoan o salakaw ko Allāh [s.w.t] ago so kignkn ka ko inisapar iyan na gioto dn i kiasimba anka on, sabap sa inibgay nka on so kapaar o Allāh [s.w.t] a skaniayn bo i pagonotan. Gioto i kiadadag o manga taw o Ahlul kitab a bialoy ran so manga ulama kiran a manga katuhanan a salakaw ko Allāh [s.w.t], a o adn a isogo iran odi na isapar iran na onotan ankoto a manga taw sa mimbaloy siran a pzimbaan iran ankoto a manga ulama iran ago so manga barasimba kiran a manga tuhan a salakaw ko Allāh [s.w.t] (go kinowa iran) so Isa a wata a mama o Maryam a (tuhan iran) a daa inisogo kiran a rowar sa kasimba iran sa tuhan a isaisa, a daa tuhan a rowar rkaniyan, a miasotisoti skaniyan ko nganin a ipzakoto iran. (At Tawbah 3)
- 4. So Kapanakoto a nggolalan sa kabaya ago kapakithabanga, aya maana oto na kababayaan ka so salakaw ko Allāh [s.w.t] ago makithabanga ka on a lawan ko kasasarig ka ago so kapkhababaya inka ko Allāh [s.w.t]. Pitharo o Allāh [s.w.t] a: *Hay so miamaratiaya di niyo khowaa so manga Yahudi ago so manga Nasrani a manga salinggogopa (dokapila) a so sabaad kiran na salinggogopa o sabagi, na sa dn sa taw a makithabanga kiran a pd rkano na mataan a skaniyan na pd iran, mataan a so Allāh [s.w.t] na di niyan thoroon so pagtaw a pananakoto a salimbot.* (Al Ma'idah 5)
- 5. So Kapanakoto sa nggolalan sa kapakiilaylayin. Aya bantak san na so kibantakn ko galbk sii ko salakaw ko Allāh [s.w.t], ka datar o katonaya ko sambayang sa tarotop sa aya bantak on o khirk on na so kabantoga on o manga taw sa tharoon iran a barasambayang, kna o ba aya antap iyan on na so kathonaya niyan ko sogoan o Allāh [s.w.t] ko kinipaliogatn on o Allāh [s.w.t]. Langowan a galbk a simba ko Allāh [s.w.t], a aya kiatonaya on o minggalbk on na pantag sa salakaw a bantak iyan, na pd anan ko kapanakoto sa kapakiilaylayin.

Manga oripn o Allāh, pitharo o Allāh [s.w.t] ko hadith Qudsi a: *Sakn i lbi a kawasa ko manga sakotowa ko kapanakoto, sa taw a nggalbk sa galbk a piakapd iyan rakn so salakaw rakn (ko simba) na ibagak akn skaniyan a pd iyan so sakotowa iyan.*

Manga oripn o Allāh, katii so manga galbk a palaya dn kapanakoto:

- 1. So kambaklaw sa adimat pantag sa iphamolong odi na ipagrn sa katao, ko apia antonaa i phoonan iyan, na kapanakoto.
- 2. So *Tiwalah*, gioto so katao a paamok a pantag sa an kababayai o mama so karoma niyan, na gianan na kapanakoto.
- 3. So *Tamā 'im*, a adimat a giipakizalay ko maito a wata ka pangrn sa sonkor odi na gapn, na kapanakoto anan. Inonta bo o ba ayat ko Qur'an ka adn a miakay ron ko manga ulama, sa pilbolbod pn anan.
- 4. So *al Iyāfah*, gioto so kaprimar odi na kapamolong a adn a pphakalayogn a manok odi na papanok, na kapanakoto.
- 5. So at Tarq, gioto so kaprimar a pnggorisn so lopa, na kapanakoto.
- 6. So *at Tiyarah*, so kaphananaonn sa papanok, odi na so kapnggoraok o bngit (boniga) sa giipmaanaan sa marata ago so kapnaas na palaya dn anan kapanakoto.
- 7. So kapangatao ko langowan a soson iyan na palaya dn kapanakoto.
- 8. So kapangantok sa nggolalan ko kapamitoon, ko kaphagantoka ko kapthoron o oran, na pd anan sa kapanakoto.
- 9. So kapangaramat sa tonong ago so langowan a di khailay a nganin a salakaw ko Allāh [s.w.t] na palaya dn kapanakoto. Datar o kaplamin so katoro sa manok, so kaphagoroka ko manga nonok, na palaya dn kapanakoto.

Manga oripn o Allāh, mataan a so tawhid na btad a mala a kna o ba giya bo a giiron katharoa, ka mataan a skaniyan na btad a lankap a mararankom iyan so galbk o manosiya ago so langowan a pamikiran iyan ago so langowan a kagdam iyan sa sold a so isosoln iyan sa darm iyan a di niyan papayagn ko manga taw.

Di dn matarotop so kapakaisaisaa ko Allāh [s.w.t] ko kamataani ron sa taman sa di mabaloy so manga galbk o manosiya ago so manga pamikiran iyan ago so manga kagdam iyan a makatitho ago mabalantan sii ko lalan a satiman, a palaya dn tolabos a rk o Allāh [s.w.t].

So pman so kaokit sa sosonan a kapagintaw a kanggalbk ago kapamimikiran ago kagdam a salakaw ko iniropa o Islam a lalan, na skaniyan na kapanakoto a di iprila o Allāh [s.w.t], ka kagiya miakabarnkas oto ko kiazaksii ko kaisaisa o Allāh [s.w.t], apia pn giiniyan kipagidaydaan odi na iphrawatib iyan so *Lā ilāha illallāh*, sa gagawii dawndaw.

Manga oripn o Allāh, pangnin tano ko Allāh a balowin tano niyan a pd ko manga taw a pphamakin'gn iran so katharo na phagonotan iran so lbi ron a mapiya.

Wa aqūlu qawlī hādā wa astagfīrullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kulli dambin fastagfīrūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.

DOWAA KO IKA DOWA A KHUTBAH

Manga oripn o Allāh, mangndod tano ko Allāh ago magapas tano ron sa mamangni tano ron sa rila.

Ya **Allāh**, mapapadalm kami imanto sa ngkai a walay ngka sa pantag sa giiami rka kazoasoata na rilai kami ngka ago rila ingka so manga loks ami ago rila ingka so kadandan o manga muslim so miyamatay kiran ago so oyagoyag kiran,

Ya **Allāh**, pakabagr agka so paratiyaya mi rka ago ompiya ngka so btad ami sa baloy angka so imanto ami a mapiya a di so kagai ami, na so mapita ami na mapiya a di so imanto ami,

Ya **Allāh**, kalimoon ka mingka ago lindinga kami ngka sa awata kamingka ko manga sakit ago piya angka so pphangasasakit rkami, ago pakabayad angka so makambabayadan rkami, na pakakhawasa angka so manga mrmr rkami, na pakandiyakat angka so manga kawasa rkami, na timo angka so kasasagomparak ami, na bagr angka so malobay rkami, na ayon ingka so manga dato ami sa aya manggalbk iran na so kamapiyaan ami ago so Islam,

Ya **Allāh**, pakadaag angka so ronda o **Islam** sa madaag ami so manga ridoay o agama ngka sa tatap angka so manga palo ami sa maydan ago bgan ka rkami a limo a makapagintaw kami ko agama ngka ago mapakatindg ami so parinta Islamiyyah ko manga poso ami a go sii ko manga ingd ami.

Ya **Allāh**, tabangi kami ngka ko kaptadmi ami rka ago so kapiya o kapzimbaami rka, Ya Allah, pakiilayin ka rkami so bnar na dograan ka rkami so kaonoti ami ron, na pakikilalan ka rkami so batal, na dograan ka rkami so kapananggilai ami ron.

Ya **Allāh**, bgi kami ngka ko doniya sa mapiya ago sii ko akhirat sa mapiya ago lindinga kami ngka ko siksa ko naraka.

Ya **Allāh**, kalimoon ka so Nabi ami a Muhammad ago so manga pamiliya niyan ago so manga sahabah niyan sa kalangolangon iran, wal hamdulillahi rabbil alamin.

Aqimus salah.....